

Tracy Sierra

Nachtkijker

Vertaald uit het Engels door Mary Bresser

A.W. Bruna Uitgevers

1

Er was iemand in huis.

Ze stond in de deuropening van de donkere slaapkamer van haar zoon. Aan het eind van de lange gang zag ze het flauwe schijnsel van een stopcontactlampje dat de overloop bij de steile trap naar de keuken beneden verlichtte.

Het lampje zat daar om de kinderen op de trap te wijzen als ze 's nachts aan de wandel gingen, om te voorkomen dat ze argeloos, stilletjes in het trapgat zouden vallen wanneer ze slaapdronken naar de kamer van hun ouders stommelden om zich te laten troosten, een slokje water te drinken, of omdat ze in hun bed hadden geplast.

Het oude huis kraakte in zijn voegen, de wind floot door de kieren. De geluiden waarmee het zich verweerde tegen de storm, zijn hortende en stotende ademhaling, waren haar vertrouwd. Maar door alles heen hoorde ze andere geluiden, ook vertrouwd, maar niet op dit nachtelijke uur. Niet terwijl ze zeker had geweten dat zij de enige was die wakker was. Ze stond als aan de grond genageld.

In de korte stiltes tussen de ijskoude tochtvlagen hoorde ze een zuchtend zwaar gewicht op de trap.

Je verbeeldt het je.

Een kamer verder lag haar dochter te slapen. Haar zoontje was weer in slaap gevallen, een paar passen van haar vandaan.

Even flakkerde de hoop op dat het haar man kon zijn.

Hou op. Dat kan niet.

Het zou kunnen dat haar dochter weer aan het slaapwandelen was. Ze hadden de deur van haar dochters slaapkamer die uitkwam bij de oude trap in het voorhuis vergrendeld; het was te gevaarlijk om haar daar halfblind te laten rondwalen. Maar het meisje kon haar kamer uit zijn gegaan door de andere deur, de deur die ze niet op slot deden, ondanks haar nachtelijke uitstapjes en de gevaarlijke trap naar de keuken. De deur die ze openlieten, zodat ze 's nachts naar de wc kon gaan, zodat ze zou weten dat ze haar voor groot aanzagen, dat ze haar vertrouwden, en dat zij zichzelf kon vertrouwen.

Ja, dat zou de verklaring kunnen zijn! Je hebt gewoon niet gehoord dat de babyfoon aanging.

Haar man had een babyfoon met camera en bewegingssensor naast de niet afgesloten slaapkamerdeur opgehangen nadat hun dochter drie nachten achtereen opeens in het donker bij hun bed had gestaan, doodstil, en niet wakker te krijgen.

'Ik zou het verder ook niet weten,' had haar man schouderophalend gezegd. 'Ik heb alleen verstand van camera's.'

Klik, bzz, piep! En dan floepte de monitor in hun slaapkamer aan en zagen ze hun dochter lopen, wazig en uitgebleekt in het onzichtbare infrarode licht, met pupillen die het licht terugkaatsten, net als bij dieren. Een van hen beiden (zij, altijd weer zij) stond dan op om haar te onderscheppen voordat er ongelukken gebeurden. Ze bracht haar dochter weer naar bed, streek het donkere haar weg van haar geopende, uitdrukingsloze ogen, weg van haar slaperige mond, en bleef naast haar op bed zitten tot het meisje weer ging liggen.

Dat moest het zijn. Ze was aan het slaapwandelen.

Toch kon ze zich nog steeds niet verroeren. Kon ze haar blik niet losmaken van het nachtlampje een eindje verderop. Omdat ze zich realiseerde dat dit niet het geluid was dat ze kende van haar dochter. Omdat ze wist dat haar dochter, ondanks haar nachtelijke onrust, nog nooit de trap af was gegaan. En het geluid kwam echt van de trap.

Er drong zich een flard van een kinderrimpje op, uit een van de versjes die ze tot uit den treure had voorgelezen.

Tingeling. Deurtje open, deurtje dicht, voetjes vegen, trapje lopen... Binnen!

Een doffe bonk, stilte. Een volledige en onmiddellijke ommekeer in haar gedachten.

Hij heeft zijn hoofd gestoten.

Dat gebeurde weleens met mensen die niet bekend waren met de eigenaardigheden van het huis. Iedereen langer dan een meter negentig moest het hoofd schuin houden of bukken om zich niet te stoten tegen het lage plafond in de draai van die trap.

Ze hoorde wat dunne, schraperige geluidjes. De persoon herpakte zich. Maakte een nieuwe inschatting. Zette zich weer in beweging.

Ze zag vingers die zich als witte spinnenpoten om de trapleuning kromden.

De indringer hees zich langzaam naar boven tot hij op de overloop stond, zijn gelaatstrekken uitgevaagd door het duister en het schijnsel van het nachtlampje achter hem. Een fractie van een seconde dacht ze in zijn silhouet haar man te herkennen. Ze deed haar mond al open om zijn naam te roepen, om te vragen hoe hij thuis was gekomen.

Maar je man zou zijn hoofd niet hebben gestoten. Die is niet zo lang.

Die gedachte bracht helderheid. Het silhouet veranderde van vorm en nam de gedaante aan van een vreemde.

Het is een man.

Hij was groot. Zijn armen hingen lang en slap langs zijn zij. Er ging een vaag bekende ranzigheid van hem uit, die haar een vieze en bedorven smaak in de mond gaf, maar die ze niet kon plaatsens.

Ken je hem ergens van? Wie is hij?

Hij richtte zijn hoofd op en keek recht het zwarte gat in van

de lange gang, naar waar zij stond, omhuld door het duister.

Haar rationele, logische ik wist dat het nagenoeg onmogelijk was dat hij haar zag. Hoe vaak had zij niet op exact dezelfde plek gestaan als waar hij nu stond, in exact dezelfde houding? Hoe vaak had zij niet in het donkere gat van de gang naar het oudste gedeelte van het huis staan turen, naar de kamer van haar zoon, naar de plek waar zij nu stond? Had zij niet in het holst van de nacht getracht vast te stellen of de slaapkamerdeur open was, of ze haar zoontje zag staan? Nooit had ze iets kunnen onderscheiden in het duister. Want het nachtlampje, een lichtje van niks, vlak boven de vloer, maakte alles buiten het zwakke schijnsel dat het verspreidde onzichtbaar. Altijd, elke keer weer, moest ze bijna tot aan zijn kamer lopen om zeker te weten dat hij, ja hoor, weer uit bed was gekomen en zwijgend naar haar stond te kijken. In plaats van dat hij veilig in zijn bedje lag slapen.

Het kan niet anders dan dat het lampje hem verblindt.

In het donker leek het gezicht van de man een doodshoofd. Zwarte gaten waar ogen hoorden te zitten. Een vleugje schijnsel raakte zijn lippen en lichtte een onmogelijk brede grijns uit. Zijn hele gedaante was zo bovenmenselijk groot dat het de grenzen van het geloofwaardige overtrof. Zo massief dat zelfs zijn mond, zijn neusgaten, zijn oren met vlees leken te zijn dichtgegroeid.

Ze kreeg bijna geen lucht. Het besef dat daar een man stond, met al zijn menselijke details, benam haar de adem. Zijn korte, zandkleurige haar stond alle kanten op, net als bij een kind dat diep in zijn kussen heeft liggen slapen. Zijn donkere shirt hing half uit zijn broek. Hij verplaatste zijn gewicht naar zijn andere been. Krabde aan zijn neus, en wreef toen over de plek waar hij zijn hoofd had gestoten.

Haar ogen werden groot. Het bloed schoot naar haar hoofd en bonkte in haar oren. Ze merkte dat ze stond te trillen en stelde vol schaamte vast dat ze geen enkele controle over haar

lijf had. Ze kende deze schaamte. Ze zag de linoleum vloer weer voor zich. Niet vechten, niet vluchten, maar een volledig, trillend onvermogen zich te bewegen.

En tijd. *Tik, tak, tik*, zei een klok ergens. *Tik, tak, tik*, ontelbare seconden die vergleden.

Eén minuut? Tien? Haal adem. Denk na. Hij ziet je. Kan hij je zien?

De omvang van de man benadrukte op een benauwende manier hoe klein zij was. Zijn schaduw plakte tegen het plafond, werd door het nachtlampje omhooggeworpen.

Hij is in je huis. In jouw huis!

Daarom bonkte haar bloed zo oorverdovend. Daarom was ze gewichtloos van angst.

Was het iemand die een volgende stap zou zetten? Iemand die het gordijn zou openrukken?

O ja. Zo iemand is het menens.

Maar... Misschien is hij niet echt. Misschien beeld je je iets in.

Ze laafde zich aan die gedachte. De man kon een levensechte nachtmerrie zijn. Of een van de vele schrikbeelden die haar vingers rusteloos lieten bewegen, een van de angsten die ze, als ze 's nachts in bed naar het plafond lag te staren, net zo lang sleep en polijste tot ze een spiegelgladde, morbide fantasie waren geworden.

Waarom haal je je toch altijd van die verschrikkelijke dingen in je hoofd? Dat is het, meer is het niet. Een overactieve fantasie. Een droom. Een, twee, drie, adem in, adem uit, en doe je ogen open. En dan: poef! Dan is hij weg. Je zult het zien.

Maar nadat ze zichzelf had gedwongen haar ogen dicht en daarna weer open te doen, was de man niet verdwenen. Nu zag ze ook dat hij sneakers droeg.

Diep vanbinnen, instinctief, begreep ze wat dat betekende. Hij kon met die sneakers niet door de sneeuw zijn gelopen. Ze stelde zich voor hoe hij op het bankje beneden bij de voordeur zat. Zijn snowboots uitdeed. Die netjes naast elkaar op

de grond zette. De sneakers uit een tas haalde en ze aantrok. Een nadenkende bezoeker. Van plan een tijdje te blijven.

Het is hem heel erg menens.

Haar blik schoot naar opzij, het sneeuwde nog steeds. Het wit van de vlokken was het enige wat ze zag buiten in het donker. Ze botsten tegen het raam, dwarrelden verder langs het dunne vensterglas achter de kierende gordijnen en hoopen zich als zachte watten op tegen de roeden van de ruitjes. Voor de noordoostenwind was opgestoken, was er al zeker dertig centimeter sneeuw gevallen. Rond bedtijd had er al zestig centimeter gelegen. En nu, tja, ze kon het niet zien vanwaar ze stond. Maar ze wist dat haar huis, en alles eromheen, de hele wereld, met een dikke laag sneeuw was bedekt.

Het bed van haar zoon stond naast het raam. Het jongetje lag opgerold te slapen, op zijn zij, een zacht hoopje onder de groene deken. Zijn borst ging nauwelijks merkbaar omhoog en omlaag. Het enige wat ze in het donker kon onderscheiden was een stukje van zijn haar en van zijn oor.

Terwijl ze naar het kinderlijfe onder de deken keek, voelde ze haar hart samenknijpen van liefde en paniek, zo erg dat ze bijna kreunde van de pijn. Ze dacht aan zijn zachte kleuterwangetjes, aan hoe die overgingen in zijn kleine kin. Aan de schattige, cartoonachtige proporties van het mannetje. Zijn aandoenlijk bolle buik. Zijn tengere ledematen en rechte heupen. Haar lieve, volmaakte jongetje, een heel en volledig mens, hoe klein ook. Hoe jong ook.

En nu?

Wat gaat er nu met dat mensje gebeuren?

Ze dwong zichzelf weer naar de man te kijken.

Tien tellen? Tien minuten?

Hij was er nog maar net. Hij was er al eeuwen.

Maar dit is niet echt. Dit kan niet echt zijn. Zoiets gebeurt jou niet.

Maar deze dingen gebeuren. Deze dingen gebeuren elke dag.

Je hebt het vast aan jezelf te wijten. Wat heb je gedaan?

Wanhoop balde zich samen in haar keel.

Je hebt alles gedaan wat je hoort te doen, toch? De deuren op slot gedaan. De ramen.

Waarom heb je dit verdiend?

Maar beter dan de meeste mensen wist ze dat wat je krijgt weinig te maken heeft met wat je verdient. Ze wist zeker dat de meeste mensen geen zeggenschap hadden in de vreselijke dingen die hun overkwamen.

De man stond geduldig te wachten in het spatje schijnsel. Zo gruwelijk geduldig dat haar kaakspieren er pijn van deden. Ze zag hoe hij zijn oren spitste om ook maar het geringste teken van leven op te vangen. Ze zag hoe hij zich voorbereidde op zijn volgende stappen.

2

Achter zich in de donkere kamer wist ze de deur naar de overloop en de oude, oorspronkelijke trap. Ooit was die trap de enige trap van het huis geweest. Aan de andere kant van die overloop bevond zich de deur naar de slaapkamer van haar dochter, die ze voor de veiligheid aan de buitenkant hadden afgesloten.

In gedachten zag ze hen alle drie ingetekend als afzonderlijke componenten van een bouwtekening. Haar zoontje hier, haar dochter in bed in haar eigen kamer. De man bovenaan de trap naar de keuken. Hij bevond zich tussen haar en de moderne aanbouw aan de achterkant van het oude huis. Tussen haar en haar slaapkamer, haar werkkamer en de garage. Dus bevond hij zich tussen haar en haar telefoon op het nachtkastje. En de auto in de garage. En het pistool, veilig opgeborgen in zijn kluisje in de muur. En de patronen voor dat pistool op de bovenste plank van de kledingkast van haar man. Tussen haar en haar computer, in de logeerkamer, tevens haar werkkamer. Hij stond daar tussen haar en alle wegen naar hulp, ondersteuning, redding, communicatie, en morele kracht.

Ze voelde de noodzaak iets te doen.

Sta stil! Hou je stil! Anders ziet hij je.

Tot haar verbazing merkte ze dat ze kletsnat was van het zweet. Een taai, reptielachtig soort angstzweet dat als een koude tweede huid pijnlijk om haar lijf spande. Het was al in haar T-shirt en ondergoed gekropen. Daardoor plakte ook de

ochtendjas die ze als een schild tegen het altijd ijskoude huis had omgeslagen klam om haar heen.

De man viste iets uit een zak op zijn immense borst. Hij liet het aan zijn hand bungelen. Een langwerpige ding, zwaar maar slap, het zwaaide zachtjes heen en weer.

Klatsj! Hij kletste ermee tegen de palm van zijn andere hand. Het onverwachte geluid, de zwaarte van de klank, het besef dat het echt was, de implicaties van dat ondefinieerbare wapen in zijn hand, het kwam allemaal zo hard aan dat ze zich maar met moeite overeind wist te houden.

Dat de man geen mondmasker droeg in deze nieuwe wereld waarin iedereen dat deed maakte het bijna surrealistisch. Wat deed hij hier, met een volledig herkenbaar gezicht?

Hij droeg wel handschoenen. Witte plastic handschoenen, die opgloeiden in het vage schijnsel van het nachtlampje.

Vingerafdrukken zijn belangrijk, dat wij zijn gezicht zien niet. Omdat hij ons gaat vermoorden.

Ze schudde zo verwoed haar hoofd dat ze de zee in haar oren hoorde ruisen.

Hou op! Doe niet zo idioot, kalmeer een beetje, laat je niet meeslepen door je verbeelding.

Nee. Je laat je niet meeslepen. Dit is ernst. Winnen of verliezen. Je kunt alles verliezen. Kijk niet weg. Kijk naar hem. Geen mondmasker. Handschoenen. Droge sneakers. Wapen. Hij heeft het voorbereid. Hij gaat ze iets aandoen. Jou iets aandoen. Al het andere is fantasie. Dat weet je. Je weet welke grenzen hij al heeft overschreden. Aardig zijn, positief denken... Echt niet.

In een vlaag van wanhoop zag ze dat het al te laat was. Wat kon ze nog doen, behalve haar zachte hals aanbieden en zich naar een andere plek denken? Ze kon zich met geen mogelijkheid tegen hem verweren. Geen wapen, geen hulp. Twee jonge kinderen en haar kleine, verzwakte, verwaarloosde zelf. Ze kon zich met geen mogelijkheid verdedigen, beschermen, ze kon dit nooit winnen. Ze capituleerde voor het hopeloze

beseft dat ze de afwegingen had gemaakt, de mogelijkheden had geschetst, maar simpelweg niet opgewassen was tegen deze taak.

De angst voor pijn, het schrikbeeld van wat hij zou kunnen doen, waren bij voorbaat al ondraaglijk. De paniek die door haar verstijfde lijf schoot, veranderde haar in een afgestripte stroomdraad die zijn spanning niet kwijt kon.

Dit is het deel van de film dat je niet te zien krijgt. Wat er nu te gebeuren staat is zo heftig dat het beeld op zwart gaat.

De man stretchte zijn rug als een hardloper die zich klaarmaakt voor een wedstrijd. Het eigenaardige wapen leek met slappe zwaarte zijn hand omlaag te trekken.

Zijn brede gezicht draaide langzaam van haar weg toen hij zijn blik verlegde naar de gang van de moderne aanbouw. De vloer steunde toen zijn gewicht zich herschikte.

Nog steeds wensdenkend, nog steeds hopenend dat ze gek aan het worden was, dat het allemaal verbeelding was, zei ze tegen zichzelf: *Knap van je, brein, om me eraan te herinneren dat de vloer daar kraakt.*

Hij deed een stap, en nog een. Ze knipperde ongelovig met haar ogen toen hij de andere kant op liep. Ze zag hem de gang van de aanbouw in lopen, haar slaapkamer in gaan en toen was hij weg.

Omdat hij van haar afliep in plaats van naar haar toe, vonkte er een sprankje hoop op in haar verkrampde nek.

Doe iets.

Ze was midden in de nacht wakker geworden van haar zontje. Hij had haar zoals altijd op een heel akelige manier gewekt. Door met zijn nagel over haar ooglid te krabben. Met zijn vinger in haar oor te prikken. Met grote precisie één enkele haar uit haar hoofd te trekken. Vannacht had hij haar neus dichtgeknepen, tot ze paniekerig om zich heen grijpend en naar adem snakkend wakker was geschrokken. Ze was achter hem aan door de gang gelopen, terwijl ze zijn kleine,

sterke lijfe amper zag in het diepe duister. Ze wist dat ze niets moest vragen over zijn nachtmerrie, die hij meestal alweer vergeten was. Het enige wat was blijven hangen was een angstig gevoel van beklemming, vervreemding, en de behoefte dat er nog iemand wakker was. Ze had zoals altijd zachtjes over zijn hoofdheid gekrabbeld om hem in slaap te sussen.

De nachtmerries waren een paar weken na de lockdown begonnen.

Je denkt dat je je angsten voor je kinderen kunt verbergen, maar ze nemen ze in zich op zoals ze je bloed in zich hebben opgenomen.

‘Is er nog iemand in dit huis die ’s nachts slaapt?’ had haar man geklaagd. Op zijn vingers had hij afgeteld: ‘Slaapwandelen, ergens van wakker schrikken, niet in slaap kunnen komen, nachtmerries, te warm, te koud, te nat, te dorstig. Te moe!’

‘Nou...’ Ze gaapte. ‘Jij komt wel aan je uren.’

‘Dat is waar,’ zei hij. ‘Ik verschans me achter de mamamuur. Waarom die slome papa uit zijn slaap halen als we mamabeer wakker kunnen maken? Als we groot geschut hebben?’

‘Waar komt die “beer” opeens vandaan? En ik ben nog nooit door iemand groot genoemd.’

Haar man schonk haar zijn charmante, scheve glimlach. ‘Kleine mama, dan. We kunnen beter ons kleine, aantrekkelijke, mamaatje wakker maken.’

Dus maakte haar zoontje haar altijd wakker, en nooit haar man, en liep ze zwigend in het donker achter hem aan om hem in te stoppen. *Twinkel, twinkel, kleine ster, ik zie jou al van heel ver.* En streek ze zijn zwarte haren, vastgeplakt aan zijn lange wimpers, uit de hoeken van zijn al snel weer dichtvallende ogen. En schoof ze, klaarwakker inmiddels, een stukje op naar het voeteneind van zijn bed en wachtte af of hij wakker zou worden als ze hem niet meer aanraakte, wat vaak genoeg gebeurde, zodat ze weer van voren af aan kon begin-

nen. Waarna ze door de gang terugsliep, weer in bed ging liggen en naar het plafond staarde, piekerend over de vreemde, nieuwe dreiging die de wereld in haar greep hield. Nadenkend over dingen die ze verkeerd had gedaan. Dingen die ze een andere kant op had kunnen sturen als ze verder, zorgvuldiger vooruit had gedacht. En zich andere werelden voorstelde, waar de dingen anders waren gelopen. Beter. Slechter.

Het is jouw schuld niet.

Het is allemaal jouw schuld.

Toen ze de man in haar slaapkamer zag verdwijnen, leek het alsof zij wakker werd uit de droom van haar zoontje. Uit een nachtmerrie die stilletjes wegglipte en een onheilsPELLende lege siddering in de lucht achterliet.

Gisteren, het is geen grap, zag ik een man die er niet was op de trap.

Haar huid barstte. Haar kaken ontspanden.

Wat ga je doen?

Ze zag voor zich hoe ze de kinderen wakker maakte, hoe ze via de trap in het voorhuis door de oude voordeur mee de sneeuw in sleurde, een kind van vijf en een kind van acht, allebei op blote voeten, in hun pyjama, zij in haar ochtendjas, op pantoffels, omdat schoenen, jassen, de auto, alles – álles! – zich aan de andere kant van het huis bevond.

Hij krijgt ons toch te pakken. Met gemak. En snel ook. Dwars door het huis heen, en, als we naar buiten zouden vluchten, dwars door de sneeuw. En het is een heel eind naar de naaste burens. Achthonderd meter? Minstens. Mínstens! En dat in deze storm. En door die hoog opgewaaide sneeuw. Koudste temperaturen ooit gemeten, zeiden ze. Uitzonderlijk veel sneeuw.

Geen tijd, geen tijd. Doe iets.

Ze werd overrompeld door het besef dat ze voor het eerst in lange tijd voelde dat ze leefde, en wat nog verbazingwekkender was: dat ze wanhopig graag wilde blijven leven. Maar het verschrikkelijke was dat dat besef gepaard ging met intense

angst. Angst voor het geweld dat de man zou kunnen gebruiken. Voor wat hij met dat vreemde wapen zou kunnen doen. Angst voor wat er zou gebeuren als hij zijn energie op haar kinderen zou botvieren. Angst voor pijn. Ze kon niet goed tegen pijn.

Wie wel?

Opeens, een mogelijkheid. Rondtollend in een maalstroom van dierlijke paniek, adrenaline en machteloosheid herinnerde ze zich de verborgen ruimte.